

Kuukausi- raportti

LOKAKUU 2023

Sisällysluettelo

Yhteenveto	2
Kansainvälinen talous.....	5
Ulkomaankauppa	8
Yksityiset kulutusmenot	11
Investoinnit.....	14
Kokonais- ja teollisuustuotanto	17
Työllisyys.....	21
Hinnat ja kustannukset.....	24
Julkinen talous.....	27
Yhteenveto talousennusteista	30

Ennusteryhmä

Päivi Puonti, ennustepäällikkö

✉ @PaiviPuonti

Birgitta Berg-Andersson, tutkija

✉ @BirgittaBergA1

Ville Kaitila, tutkija

✉ @VilleKaitila

Sakari Lähdemäki, tutkija

✉ @lahdems

Käy tutustumassa Suhdanne-julkaisuun osoitteessa www.suhdanne.fi.

Suhdannenäkymät lokakuussa 2023

- > Euroalueen talousluottamus on alentunut tasaisesti tänä vuonna
- > Suomessa talousluottamus heikkeni huomattavasti syyskuussa
- > Bkt kasvoi selvästi toisella neljänneksellä, mutta lähempi tarkastelu vähentää iloa
- > Teollisuuden kehityksessä kaksi-jakoiset tunnelmat
- > Työllisyysaste on hieman alentunut

Talonsuottamus aleni Suomessa dramaattisesti syyskuussa

Eurostatin julkaisema EU:n ja euroalueen talouden kokonaisluottamusindikaattori heikkeni syyskuussa aavistuksen. Laskua on kuitenkin kertynyt läpi kuluvan vuoden tammikuun 99,5 pisteestä syyskuun 93,3 pisteeseen. Indeksien kaikilla viidellä osa-alueella (kuluttajat, rakentaminen, teollisuus, palvelualat ja vähittäiskauppa) luottamus on heikentynyt. Suomessa kokonaisluottamusindikaattori on heikentynyt enemmän kuin euroalueella keskimäärin. Erityisen paljon se heikkeni nyt syyskuussa, kun kaikki osa-alueet vajosivat selvästi.

Bkt kasvoi huhti-kesäkuussa

Suomen bruttokansantuotteen kasvu oli ehkä yllättävänkin vahvaa vuoden toisella neljänneksellä. Kausitasoitettu bkt kasvoi 0,6 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Kasvu kertyi kuitenkin pitkälti julkisesta kulutuksesta, joka kasvoi 2,4 prosenttia, ja nettoviennistä, jonka kontribuutio syntyi tuonnin vähenemisestä eikä viennin kasvusta. Siten tilanne ei ehkä ollut niin hyvä kuin ensikuulemalta vaikuttaisi. Investointien kasvu oli myönteinen asia – maa- ja vesirakentaminen sekä kuljetusvälineinvestoinnit kasvoivat – mutta asuinrakennusinvestoinnit jatkoivat vähenemistään.

Arvonlisäys kasvoi vielä enemmän kuin bkt, tasan yhden prosentin. Alkutuoannon kasvu oli voimakasta (7,2%), samoin tiettyjen palvelualueiden (kauppa sekä rahoitus- ja vakuutusaloit). Teollisuuden arvonlisäys aleni metsä- ja metalliteollisuuden painamana.

Tuotannon kausitasoitettu suhdannekuvaaja nousi heinäkuussa kesäkuusta, mutta toisaalta kesäkuu oli suhteellisen heikko. Heinäkuun lukema oli hieman alempi kuin huhti-toukokuun.

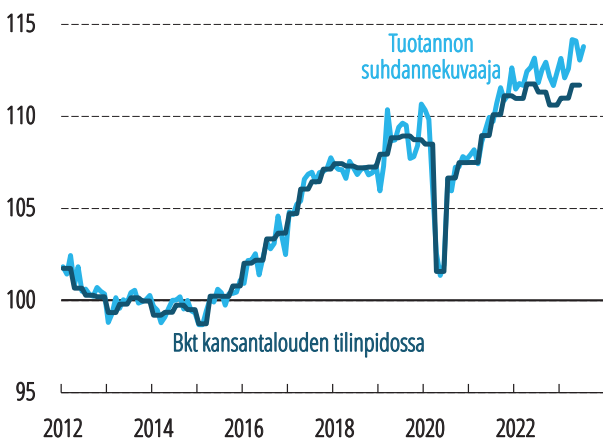
Metsäteollisuus synkässä laskussa

Tehdasteollisuuden tuotannon kausitasoitettu määrä aleni touko-heinäkuussa 0,8 prosenttia edeltäneestä kolmesta kuukaudesta. Vuoden takaisesta laskua kertyi 2,7 prosenttia. Metsäteollisuuden tuotannon määrä aleni vastaavasti melkein 11 ja yli 21 prosenttia ja oli siten pääasiallinen tekijä tehdasteollisuuden alukulossa. Metalliteollisuus oli kokonaisuutena ottaen kasvussa molemmilla mittareilla, joskin alatoimialoilla on erisuuntaista kehitystä, ja kemianteollisuuskin kasvoi kausitasoitettuna edellisestä kolmesta kuukaudesta. Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden tuotanto on alentunut rakennusalan heikon kysynnän vuoksi. Myös kaivostoiminnan tuotannon määrä on melkein 20 prosenttia alempi kuin vuosi sitten.

Tavaraviennin määrällä oli synkkä kesä-heinäkuu vuoden takaiseen verrattuna. Erityisesti aleni metsäteollisuuden tuotteiden viennin määrä, mutta myös ke-

mikaalit ja kemialliset tuotteet, kumi- ja muovituotteet, muut ei-metalliset mineraalituotteet sekä moottoriajoneuvot. Muuten metalliteollisuudessa meni paremmin. Heinäkuu oli heikko elektronisissa ja optisissa laitteissa, mutta yhden kuukauden perusteella ei kannata vielä vetää suurempia johtopäätöksiä, vaikka pudotus olikin poikkeuksellinen.

Kokonaistuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

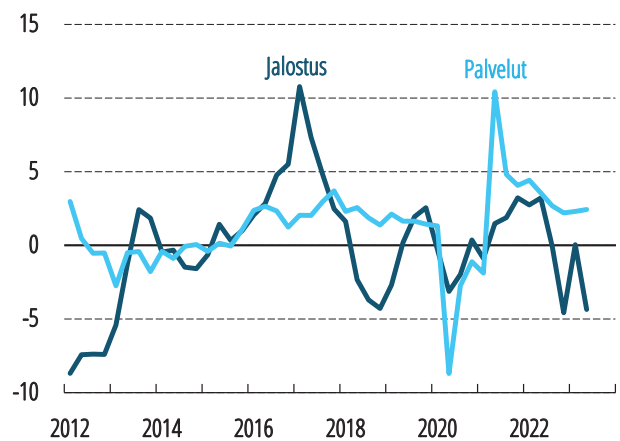

Huom. Käyrien välille syntyy eroa, jos tuoteverojen miinus tuotetukipalkkioiden määrä kehittyi eri tahtia kuin arvonlisäys tilaston perusvuoden jälkeen.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Työllisyysaste hieman heikentynyt

Työllisyysasteen (20–64 v.) trendi oli elokuussa 77,8 prosenttia eli sama kuin heinäkuussa. Nykyisellä aikasarjalla trendi oli korkeimmillaan 78,5 prosenttia viime vuoden syksyllä, joten se on jonkin verran heikentynyt. Trendi voi muuttua, kun saadaan lisää havaintoja. Uusien avoimien työpaikkojen määrä (trendi) on sekin hitaasti alentunut. Se on nyt sama kuin vuoden 2021 alussa, jolloin se lähti selvään nousuun – huippu saavutettiin keväällä 2022. Työttömyysasteen trendi oli kesä-elokuussa vakaa 7,2 prosenttia.

Arvonlisäys (vuosimuutos, %)

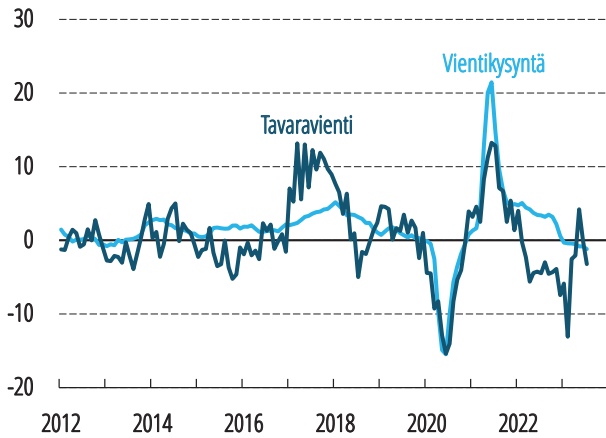
Kansantalouden tilinpito. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Keskeisiä suhdannemuuttujia (%)

	2023 Tammi	2023 Helmi	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys
Kuluttajahinnat¹⁾	8,4	8,8	7,9	7,9	6,8	6,3	6,5	5,6	
Suhdannekuvaaja^{1) 2)}	1,3	0,2	1,1	1,5	0,9	-0,3	1,5		
12 kk euribor-korko³⁾	3,337	3,534	3,647	3,757	3,862	4,007	4,149	4,073	4,149
Työllisyysasteen trendi	78,3	78,3	78,3	78,3	78,2	78,0	77,8	77,8	
Työttömyysasteen trendi	6,9	6,9	6,9	7,0	7,1	7,2	7,2	7,2	

¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ Tuotannon suhdannekuvaaja, työpäiväkorjattu. ³⁾ Päivähavaintojen keskiarvo. Lähteet: Tilastokeskus, EKP, Etlan tietokanta.

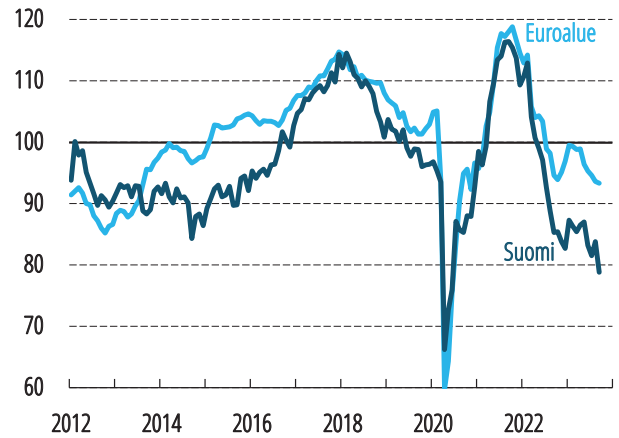
Suomen tavaravienti ja vientikysyntä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Tavaraviennin määrä sekä 41 maan teollisuustuotanto Suomen liukuvin tavaravientipainoin.

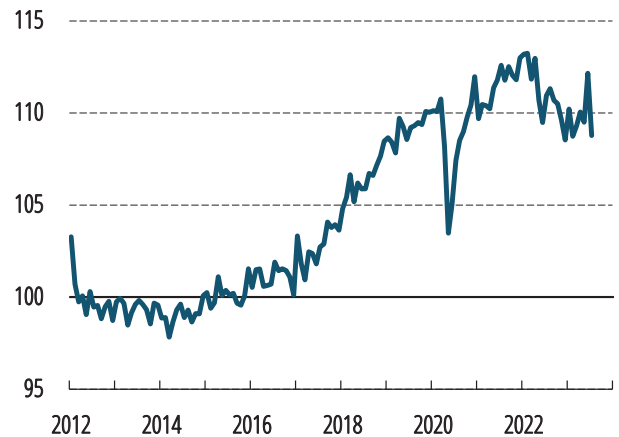
Lähteet: OECD, Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta, Etlan laskelmat.

Talouden luottamusindikaattori

Lähteet: Euroopan komissio, Macrobond.

Reaalinen palkkasumma, kausitasoitus (ind. 2015=100)

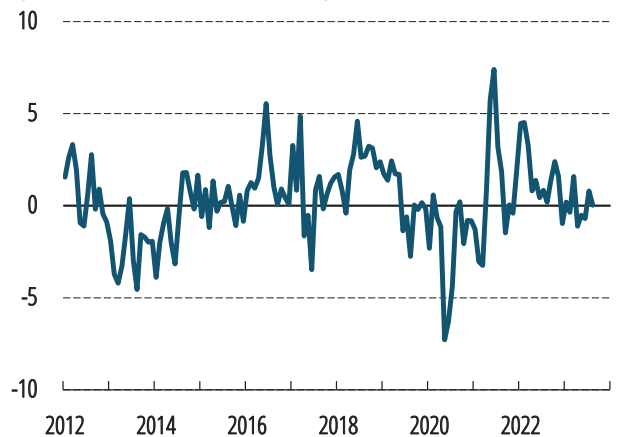
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Ennuste (%-muutos)

	2023	2024
Bkt	-0,3	0,8
Tuonti	-3,4	5,9
Vienti	-0,3	7,1
Investoinnit	-4,6	1,9
Kulutus	1,2	0,6
Teollisuustuotanto	-1,4	3,1
Työttömyysaste, %	7,2	6,8
Inflaatio, %	6,3	1,9
Euribor 12 kk, %	4,0	3,7

Lähde: Suhdanne, Syksy 2023 (14.9.2023).

Tehdyt työtunnit koko kansantaloudessa (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Inflaatio hidastunut

> Inflaatio 4,3 prosenttia euroalueella syyskuussa

> Euroalueen teollisuustuotanto supistui kesällä vuodentakaisesta

> Euro heikentynyt elo-syyskuussa

Talous kasvoi ensimmäisellä vuosipuoliskolla

Vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä talous näyttäisi kasvaneen euroalueella 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 1,1 prosenttia vuoden takaisesta. Toisella neljänneksellä kasvua oli 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 0,5 prosenttia vuoden takaisesta.

Yhdysvalloissa talous on kasvanut selvästi euroaluetta voimakkaammin ensimmäisellä vuosipuoliskolla, joka näyttäisi kasvaneen noin 2,1 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna.

Euroalueen näkymissä heikentymistä

Euroalueen luottamusindikaattorien mukaan talouden näkymät ovat heikentyneet syksyllä. Myös palvelusektorin indikaattorit ovat laskeneet alkuvuodesta. Kuluttajien luottamus on yhä euroalueella poikkeuksellisen heikkoa.

Euroalueella teollisuustuotanto supistui voimakkaasti maaliskuussa, jonka jälkeen se kasvoi hieman. Vuoden takaiseen verrattuna tuotanto jäi kuitenkin alemmalle tasolle ja vuodentakaiseen nähden tuotanto on supistunut touko-heinäkuussa selvästi. Yhdysvaltojen tehdasteollisuuden tuotanto on saannut paikoillaan tammi-elokuussa ja näin supistunut vuodentakaisesta.

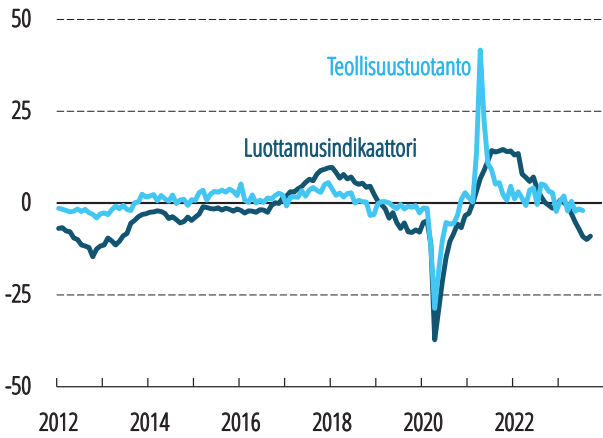
Lähellä korkojen nousun päättymistä

Euroalueen kuluttajahintainflaatio oli vuonna 2022 keskimäärin 8,4 prosenttia. Kesän aikana inflaatio on hidastunut ja syyskuussa se oli ennakkotietojen mukaan 4,3 prosenttia. Myös pohjainflaatio (eli pl. volatiilit elintarvikkeet ja energia) on hidastunut. Palveluiden inflaatio hidastui myös selvästi.

Fed ei enää nostanut ohjauskorkoaan syyskuussa mutta EKP nosti. Seuraavat kokoukset ovat lokakuun lopulla. EKP saattaa nostaa vielä ohjauskorkoaan, mutta sitä ei pidetä kovin todennäköisenä. Oletettavasti ohjauskorot ovat lakipisteissään.

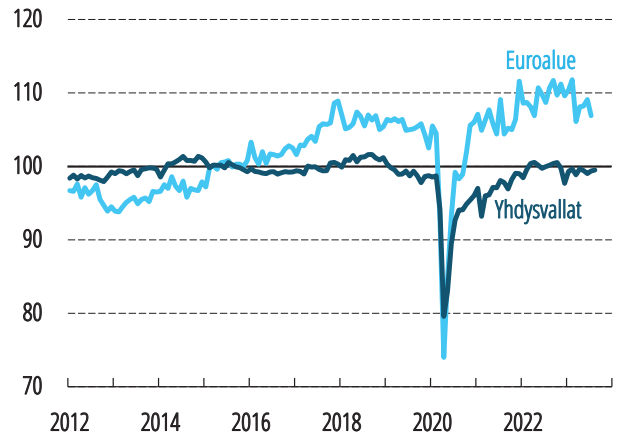
3 kuukauden euribor oli keskimäärin jo noin 3,9 prosenttia ja vuoden euribor 4,2 prosenttia syyskuussa. Valtion lainojen korot nousivat vähän elokuussa. Euro oli syyskuussa keskimäärin 1,07 dollaria. Euro on heikentynyt syksyllä.

Teollisuuden luottamusindikaattori ja tuotanto (vuosimuutos, %) euroalueella

Lähteet: Eurostat, Macrobond.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: OECD, Eurostat, Macrobond.

Tehdasteollisuuden tuotanto (vuosimuutokset, %)

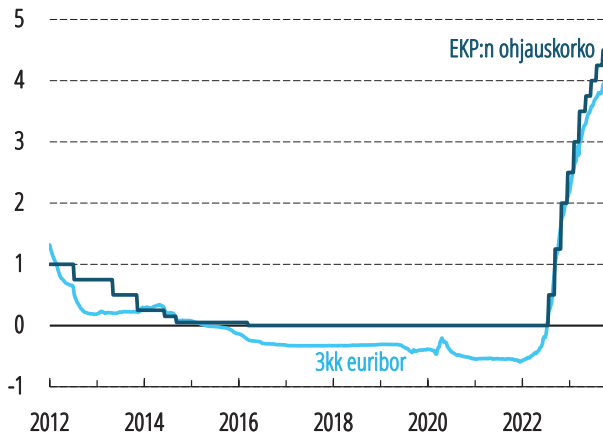
	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	
Euroalue	-1,9	1,1	-2,3	-0,6	-1,7			
Yhdysvallat	-1,6	-0,9	-0,7	-0,7	-0,6	-0,6		
Japani	-0,9	0,5	2,5	0,1	-2,4			
OECD	-0,8	-0,7	-0,3	-0,7	-1,2			

Euroalueen inflaatio ja rahamarkkinakorot

	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	Ennuste (syksy 2023) 2023 2024	
Euroalueen kuluttajahintainflaatio, % ed. vuodesta									
Kokonaisindeksi	6,9	7,0	6,1	5,5	5,3	5,2	4,3	5,4	2,6
Pohjainflaatio¹⁾	7,5	7,3	6,9	6,8	6,6	6,2	5,5		
Energia	-0,9	2,3	-1,8	-5,6	-6,1	-3,3	-4,7		
Palvelut	5,1	5,2	5,0	5,4	5,6	5,5	4,7		
Rahamarkkinakorot, %, kuukauden keskiarvo									
EKP ohjaukorko	3,17	3,50	3,67	3,84	4,00	4,24	4,35	3,8	3,9
Euribor, 3 kk	2,91	3,18	3,37	3,54	3,67	3,78	3,88		
Euribor, 12 kk	3,65	3,76	3,86	4,01	4,15	4,07	4,15	4,0	3,7
Yhdysvallat (Libor), 3 kk	5,05	5,25	5,38	5,53	5,58	5,64	5,66		
Ruotsi (Stibor), 3 kk	3,29	3,49	3,64	3,77	3,88	4,02	4,09		
Japani (Tibor), 3 kk	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07		

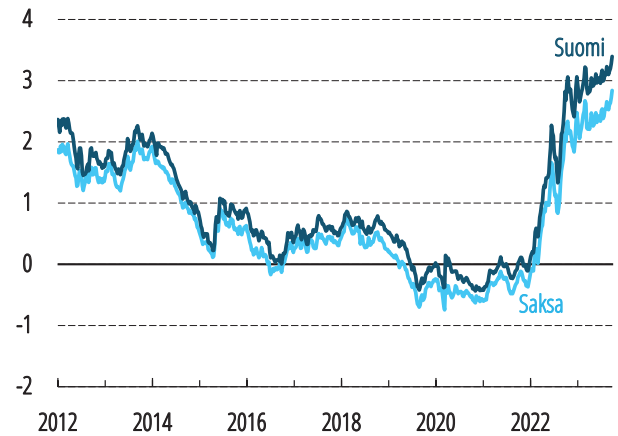
¹⁾ Eli pl. energia ja jalostamattomat elintarvikkeet. Lähteet: OECD, Eurostat, ECB, European Money Markets Institute (EMMI), Intercontinental Exchange (ICE), Japanese Bankers Association, Swedish Financial Benchmark Facility, Macrobond.

EKP:n ohjauskorko ja 3kk euribor (%)

Lähteet: ECB, EMMI, Macrobond.

Valtion 10 vuoden joukkovelkakirjojen tuotto (%)

Lähteet: Macrobond Financial AB, Macrobond.

Valtion lainojen korot, pörssi- ja valuuttakurssit

Valtion joukkovelkakirjojen tuotto, 10 vuotta, %	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2021 ka	2022 ka
Suomi	3,0	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1	3,2	-0,1	1,7
Saksa	2,4	2,4	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	-0,3	1,2
Italia	4,2	4,2	4,2	4,0	4,1	4,2	4,5	0,8	3,1
Ruotsi	2,3	2,3	2,3	2,4	2,5	2,7	2,9	0,3	1,5
Yhdysvallat	3,7	3,5	3,6	3,7	3,9	4,2	4,4	1,4	3,0

Pörssi-indeksejä, 2010/1 = 100	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	%, 1 kk	%, 12 kk
Euroalue, STOXX 50	143,8	148,9	147,8	148,0	149,3	147,0	144,6	-1,6	22,0
Suomi, OMX	164,1	162,8	157,7	154,2	150,7	146,4	147,6	0,8	-5,5
Yhdysvallat, S&P 500	353,2	366,8	369,0	386,7	401,2	396,7	392,4	-1,1	14,5
Ruotsi, OMX	271,5	277,8	276,8	277,6	274,8	267,5	264,2	-1,2	9,4
Japani, Nikkei 225	259,7	265,2	282,8	307,2	306,7	301,7	306,9	1,7	19,4

Valuuttakurssija	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	%, 12 kk	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	%, 12 kk	
USD / EUR	1,11	1,09	1,07	7,88	PLN / EUR	4,44	4,46	4,60	-3,02
GBP / EUR	0,86	0,86	0,86	-1,49	JPY / EUR	155,94	157,96	157,80	11,46
SEK / EUR	11,63	11,81	11,84	9,81	CNY / EUR	7,95	7,91	7,80	12,17
CHF / EUR	0,97	0,96	0,96	-0,41	RUB / EUR ¹⁾				

¹⁾ EKP ei tällä hetkellä julkaise Venäjän ruplan kurssia. Lähteet: STOXX, Nasdaq OMX Nordic, S&P Global, Nikkei inc., U.S. Department of Treasury, Macrobond Financial AB, ECB, Macrobond.

Tavaraviennin ja -tuonnin määrä jäi heinäkuussa odotettua pienemmäksi

> Vain muutaman toimialan vienti oli kasvussa heinäkuussa

> Metsäteollisuuden vientiluvut ovat erittäin heikot

> Kaikkien hyödykeryhmien tuonti väheni

Öljytuotteiden sekä kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden vienti on elpymässä

Tavaraviennin määrä nousi kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla 1,8 prosenttia vuoden takaisesta Kansantalouden tilinpidon syyskuun lopun tietojen mukaan. Kun Tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä, saadaan, että tavaravienti olisi supistunut 1,4 prosenttia tammi-kesäkuussa ja 2,5 prosenttia tammi-heinäkuussa. Ero laskentatapojen välillä on melkoinen. Etlä ennusti syyskuun puolivälissä, että tavaravienti supistuu tänä vuonna 0,2 prosenttia kansantalouden tilinpidon käsittein. Palveluviennin määrä supistui tammi-kesäkuussa 1,3 prosenttia viimevuotisesta. Arvioimme syyskuussa, että palveluviennin määrä vähenee tänä vuonna 0,6 prosenttia.

Tavaraviennin määrä jäi heinäkuussa jonkin verran odotettua pienemmäksi, vientimäärä laski 9,5 prosenttia vuoden takaisesta, kun Tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä. Vain muutaman toimialan vienti oli kasvussa. Öljytuotteiden viennin määrä kohosi laskelmiemme mukaan peräti runsaan viidenneksen edellisvuodesta. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden vienti on elpymässä ja lisääntyi 11 prosenttia. Metallien ja lostuksen vienti oli kolmen prosentin kasvussa. Sähkölaitteiden viennin kasvu jatkui mutta vauhti hidastui vajaan kolmeen prosenttiin. Koneiden ja laitteiden viennin määrä jäi edellisvuoden lukemiin. Sähkön vienti oli kasvussa, mutta kaikkien muiden toimialojen vienti väheni. Kumi- ja muovituotteiden vienti putosi vajaan kolmanneksen vuoden takaisesta. Moottoriajoneuvojen vienti on edelleen heikoissa lukemissa, eikä parannusta tilanteeseen ole vielä näköpiirissä. Puu- ja paperiteollisuuden vientiluvut ovat niin ikään erittäin heikot, pudotusta vuoden takaiseen verrattuna oli neljänneksen heinäkuussa. Myös tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden vienti sukelsi, ja elintarvikkeiden viennin määrä laski merkittävästi.

Teollisuuden tuotantotarvikkeiden tuonnissa ei näy elpymisen merkkejä

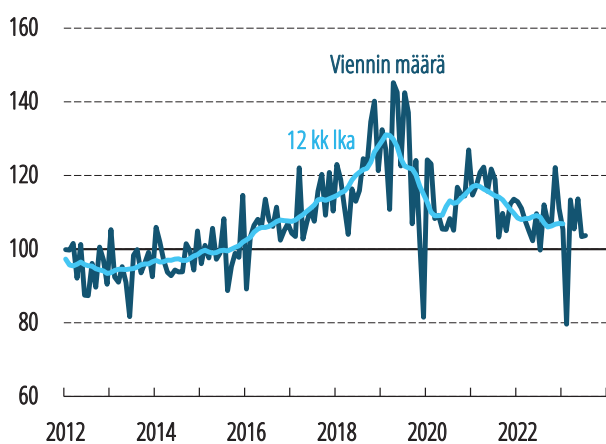
Kansantalouden tilinpidon tuoreimpien tietojen mukaan tavaratuonnin määrä supistui vuoden alkupuoliskolla 10,6 prosenttia. Odotamme, että tuontimäärä vähenee tänä vuonna 8 prosenttia. Palvelutuonnin määrä sen sijaan nousi 6,5 prosenttia tammi-kesäkuussa, ja arvioimme syyskuussa, että palvelutuonnin määrä kasvaa tänä vuonna 5 prosenttia.

Tavaratuonnin määrä jäi heinäkuussa 12,5 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi, kun Tullin ilmoittama tuonnin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen tuontihintaindeksillä (2015=100). Tuontimäärä jäi selvästi odotettua heikommaksi,

kun kaikkien hyödykeryhmien tuonti väheni. Teollisuuden tuotantotarvikkeiden tuonnin määrä väheni runsaan viidenneksen viimevuotisesta, eikä minkäänlaisia elpymisen merkkejä näy. Poltto- ja voiteluaineiden tuonti puo-

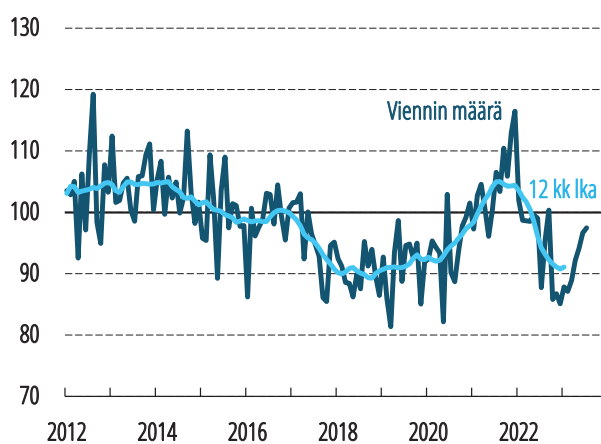
lestaan laski vajaan viidenneksen. Investointitavaroiden (ml. kuljetusvälineet) tuontimäärät polkevat tällä hetkellä paikoillaan, laskua edellisvuodesta oli 7 prosenttia heinäkuussa.

Metallien jalostuksen viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden (ml. lääk.) viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

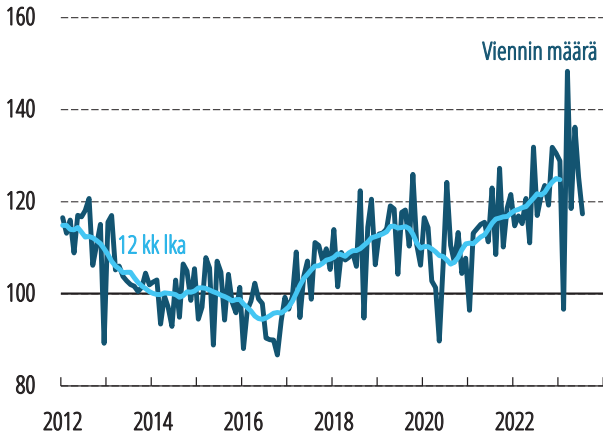
Ulkomaankauppa ja vaihtotase (vuosimuutokset, %, ja mrd. euroa)

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 heinä	2023 Elo	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2022 ³⁾	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Tavaroiden vienti, %										
Määrä	0,9	2,1	-3,4	-9,5		0,1	-2,5	2,3	-0,2	3,9
Hinta⁴⁾	-4,5	-8,6	-11,9	-12,3	-10,0	-3,4	-4,2	23,3	-7,1	-3,6
Tavaroiden tuonti, %										
Määrä	-16,9	-10,3	-9,0	-12,5		4,8	-13,4	5,5	-8,0	5,7
Hinta⁴⁾	-3,6	-9,5	-11,9	-13,4	-13,5	-3,0	-4,9	24,1	-6,6	-3,3
Vaihtotase, mrd. eur	-2,2	-0,9	-0,2	-0,2			-3,9	-6,8	-6,1	-3,8
Kauppataase, mrd. eur	0,9	0,5	0,5	0,2			3,5	-0,4	5,8	4,3

¹⁾ Kolmen viimeisen kuukauden muutos edellisestä. ²⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta. Määrän ja hintojen keskiarvo verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

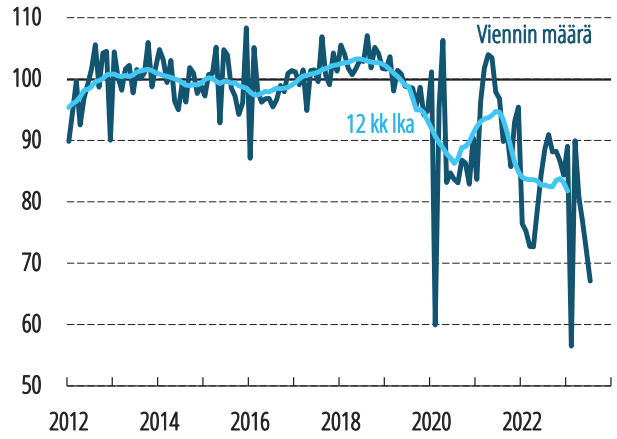
³⁾ Kansantalouden tilinpidossa. ⁴⁾ Indeksi 2015=100. Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Koneiden ja laitteiden viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Paperiteollisuuden viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Viennin ja tuonnin määrä (vuosimuutos, %)

	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	2022 I-IV	Ennuste (syksy 2023)	Ennuste (syksy 2023)
								2023	2024
Vienti yhteensä	5,9	7,2	4,3	-1,5	3,4	-0,4	3,5	-0,3	7,1
Tavarat	2,3	4,7	2,7	-0,2	3,4	1,2	2,3	-0,2	3,9
Palvelut	14,7	13,2	8,1	-2,9	3,0	-5,5	6,5	-0,6	14,2
Tuonti yhteensä	12,7	14,1	8,6	0,1	-3,0	-7,3	8,3	-3,4	5,9
Tavarat	11,7	9,6	5,3	-3,3	-8,9	-11,6	5,5	-8,0	5,7
Palvelut	14,7	24,0	15,9	7,4	10,9	2,5	14,6	5,0	6,3

Lähde: Tilastokeskus.

Yksityinen kulutus hakee suuntaa

- > Yksityinen kulutus piti tasonsa vuoden toisella neljänneksellä
- > Erikoiskaupalla huono elokuu
- > Kestävien ja puolikestävien kulutustavaroiden myynti heikentynyt
- > Henkilöautojen ensirekisteröintejä enemmän kuin viime vuonna
- > Säästämisasteita korjattiin ylöspäin

Erikoiskaupalla heikko elokuu

Ennakkotietojen mukaan vähittäiskaupan kausitasoitettun myynnin määrä oli elokuussa aavistuksen alempi kuin sitä edeltäneinä kuukausina. Päivittäistavarakauppa kuitenkin kasvoi ja teki parhaan kuukautensa sitten syyskuun 2022. Siten erikoiskauppa kehittyi heikosti elokuussa.

Touko-heinäkuussa vähittäiskaupan myynnin kausitasoitettu määrä aleni 0,3 prosenttia edeltäneestä kolmesta kuukaudesta. Päivittäistavarakauppa on kääntynyt pieneen kasvuun, mutta erikoiskauppa aleni edelleen kuluttajien ostovoiman vähenemisen painaessa kysyntää. Venekaupassa laskua oli melkein kymmenen prosenttia, kodintekniikassa ja rautatavarakaupassa reilut pari prosenttia. Nyt myös vaatteiden ja jalkineiden vähittäiskaupan myynnin määrä on kääntynyt viiden prosentin laskuun. Se ehti juuri toipua pandemiakuopastaan, mutta heikkeni nyt uudelleen hieman alle pandemiaa edeltäneen ajan tasonsa. Pandemia-ajalta jäi siten näissä tuotteissa ”menetettyä kysyntää” kotimaisten kauppajen näkökulmasta.

Kulutus piti pintansa vuoden alkupuolella

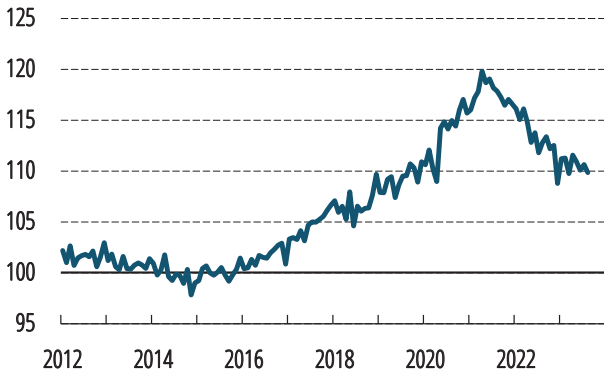
Yksityisen kulutuksen kausitasoitettu määrä jaksoi kasvaa hieman vuoden ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä edellisestä neljänneksestä. Kestävät kulutustavarat kääntyivät toisella neljänneksellä kasvuun erityisesti autokaupan ansiosta ja puolikestävien tavaroiden (eli mm. vaatteiden) myynti väheni. Palvelujen kysynnän määrä aleni yli prosentin ensimmäisestä neljänneksestä.

Uusien henkilöautojen ensirekisteröintien määrä oli syyskuussa hieman suurempi kuin vuosien 2021 ja 2022 syyskuussa. Koko alkuvuoden aikana ensirekisteröintejä oli yhdeksän prosenttia enemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Yksityisen kulutuksen näkymät parantuneet?

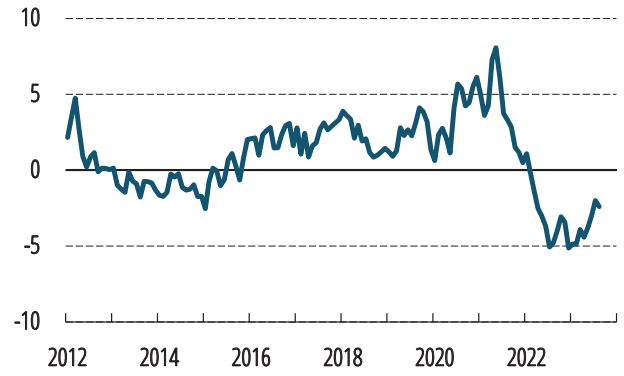
Tilastokeskus tarkensi kotitalouksien viime vuoden vaihteen säästämisasteita selvästi paremmiksi ja lisäksi positiiviseksi tämän vuoden puolella. Myös toisen neljänneksen säästämisaste oli ennakkotietojen mukaan plussalla. Tämä merkitsee sitä, että kotitaloudet ovat ylläpitäneet kulutustaan paljon paremmalla säästämissen tasapainolla kuin aiemmin tilastoitiin. Nyt kun ostovoima alkaa kasvaa inflaation hidastuessa, näkymät ovat siten yksityisen kulutuksen näkökulmasta aiempaa levollisemmat, kunhan työmarkkinoilta ei tule ennustettua heikompaa kehitystä.

Vähittäiskaupan myynnin kausitasoitettu määrä (ind. 2015=100)

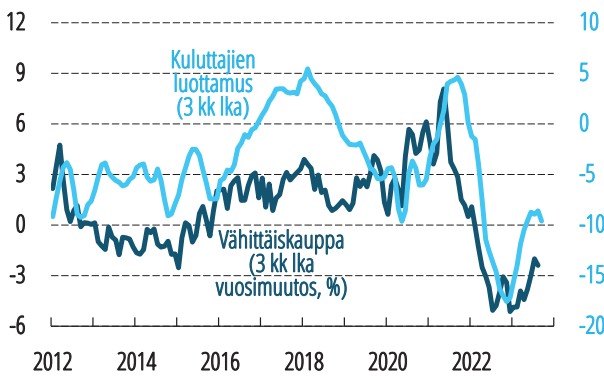
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vähittäiskaupan myynnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

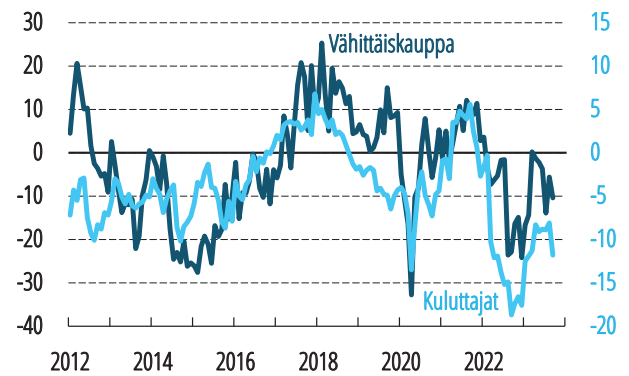
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kuluttajien luottamusindikaattori ja vähittäiskaupan myynnin määrä

Lähteet: Tilastokeskus, DG ECFIN, Macrobond.

Luottamusindikaattorit (saldot)

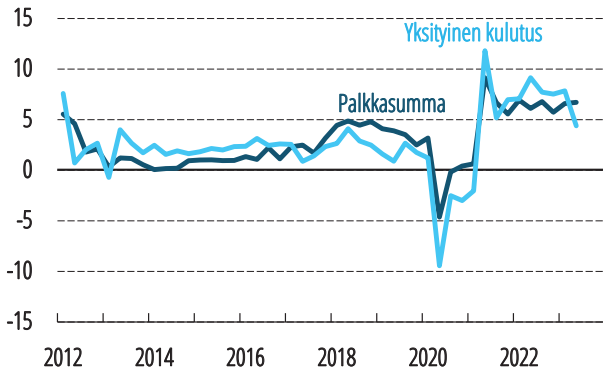
Lähteet: DG ECFIN, Macrobond.

Vähittäiskaupan myynnin määrä, vuosimuutos (3 kk lka, %)

	2023 Helmi	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo
Vähittäiskauppa	-4,9	-3,9	-4,4	-3,8	-3,0	-2,0	-2,4
Päivittäistavarakauppa	-6,4	-5,3	-4,7	-3,0	-1,7	-0,7	-0,7
Tavaratalokauppa	-3,5	-2,5	-3,0	-3,1	-3,1	-3,4	
Erikoiskauppa yhteensä	-5,0	-4,7	-6,5	-6,8	-6,1	-5,2	
Kodintekniikan vähittäiskauppa	-13,4	-6,9	-7,7	-8,1	-9,0	-7,7	
Rautakauppatavaroiden vähittäiskauppa	-7,3	-12,1	-15,0	-15,1	-13,8	-11,5	
Urheiluvälineiden vähittäiskauppa	-6,8	-7,3	-5,7	-7,2	-4,9	-4,5	
Moottorijoneuvojen kauppa ja korjaus	-1,0	2,1	4,6	7,5	8,5	7,5	

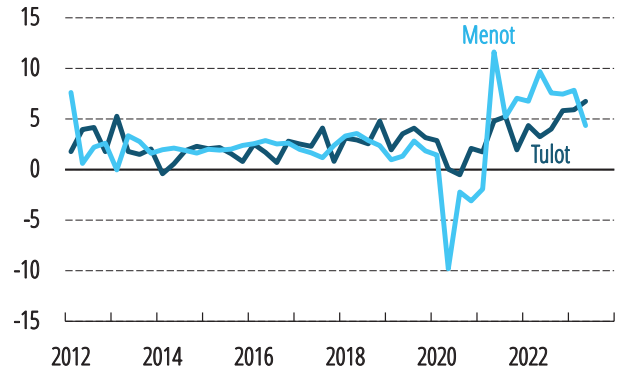
Alkuperäinen, työpäiväkorjaamaton tilasto. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nimellinen yksityinen kulutus ja palkkasumma (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

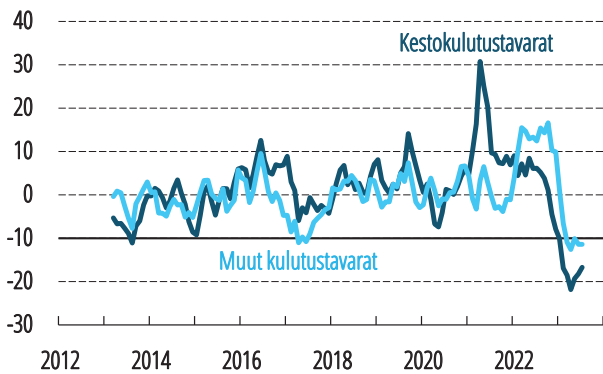
Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo ja kulutus, kausittas. käyvin hinnoin (vuosimuutos, %)

Ml. kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

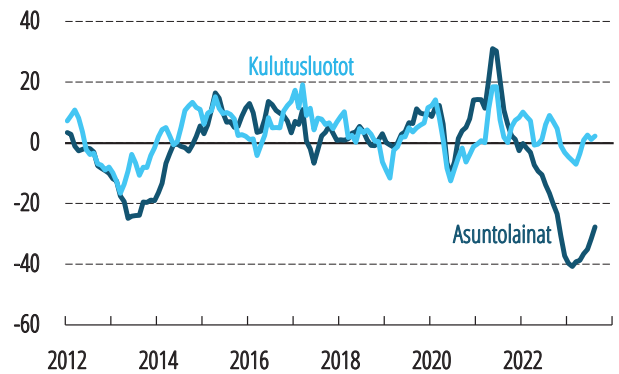
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kulutustavaroiden tuonnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Uusien asunto- ja kulutusluottojen nostot talletuspankeista (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähde: Suomen Pankki.

Yksityisten kulutusmenojen määrä (vuosimuutos, %)

	2021 IV	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Yksityiset kulutusmenot	4,0	2,5	3,6	1,0	-0,2	0,7	-1,1	-0,2	0,9
Kestävät kulutustavarat	-5,4	-8,5	-10,2	-7,2	-5,6	-4,3	-2,5	-2,1	3,0
Puoliikestävät tavarat	10,2	4,0	3,8	-3,5	-1,4	4,1	-1,8	0,9	1,0
Lyhytikäiset tavarat	2,3	-0,8	-3,6	-4,9	-7,2	-4,9	-2,8	-1,8	0,9
Palvelut	5,9	6,0	7,9	5,6	3,0	3,2	-1,1	0,1	0,9

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Rakentamisen supistuminen jatkuu

> Rakennusinvestoinnit supistuivat noin 7 prosenttia ensimmäisellä puoliskolla

> Rakentamisen luottamus heikkoa

> Aloituksissa käänne parempaan

Investoinnit supistuivat merkittävästi alkuvuonna

Tilastokeskuksen mukaan investoinnit supistuivat vuoden takaisesta noin 5 prosenttia kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Erityisen paljon supistuivat julkiset investoinnit.

Sekä kone- ja laiteinvestoinnit että rakennusinvestoinnit supistuivat selvästi. Rakennusinvestoinnit supistuivat kuitenkin koneita ja laitteita voimakkaammin. Erityisen paljon, noin 10 prosenttia, supistuivat investoinnit asuinrakennuksiin.

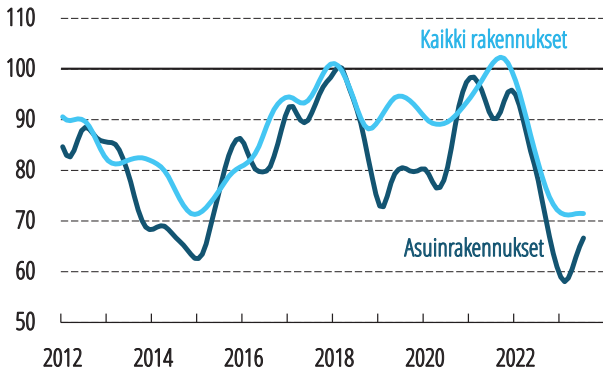
Rakentamisen supistuminen jatkuu loppuvuonna

Rakennusyritysten talonrakennuksen myynnin määrä on supistunut noin 13 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna tammi-heinäkuussa. Maarakentamisen myynnin määrän trendi on kuitenkin kääntynyt alkuvuonna kasvuun ja on kesällä ollut jo vuoden takaista korkeammalla. Koko rakentamisen liikevaihdon määrä on supistunut noin kuusi prosenttia tammi-heinäkuussa. Rakentamisen hintojen kasvu tasaantui viime vuoden lopulla. Alkuvuonna hinnat nousivat taas selvästi, mutta kesällä hintojen nousu on ollut taas maltillisempaa.

Rakentamisen luottamusindikaattorien mukaan alan näkymät ovat varsin heikot. Kaikkien rakennusten ja asuinrakennusten aloitusten määrän trendi näyttäisi kuitenkin kääntyneen nousuun kesän aikana.

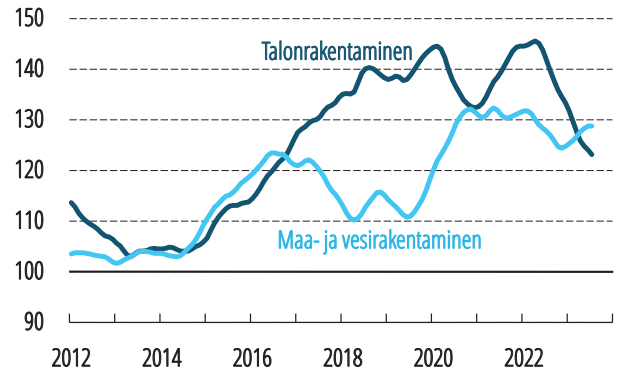
Suomalaisten kotitalouksien uusien asuntolainojen korot ovat nousseet edelleen ollen elokuussa keskimäärin jo 4,5 prosenttia. Uusia asuntolainoja on kesän aikana nostettu edelleen merkittävästi vähemmän kuin vuosi sitten. Vanhojen asuntojen hinnat ovat laskeneet noin 8,1 prosenttia viime vuoden kesäkuusta, jolloin hinnat olivat korkeimmillaan. Kuluvan vuoden alusta lähtien hinnat ovat laskeneet enää vähän, joten voimakkain lasku lienee ohi.

Rakentamisen aloitukset (m³), trendi (ind. 2010=100)

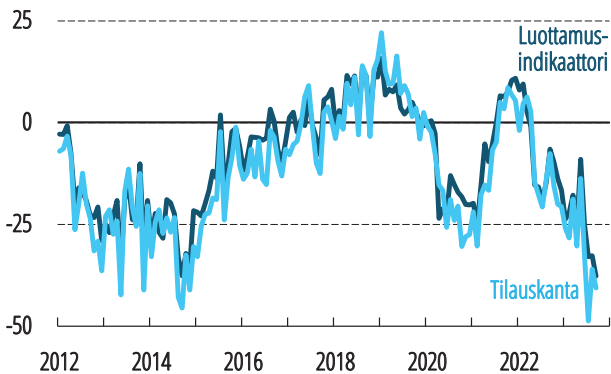
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennusyritysten myynnin määrä, trendi (ind. 2010=100)

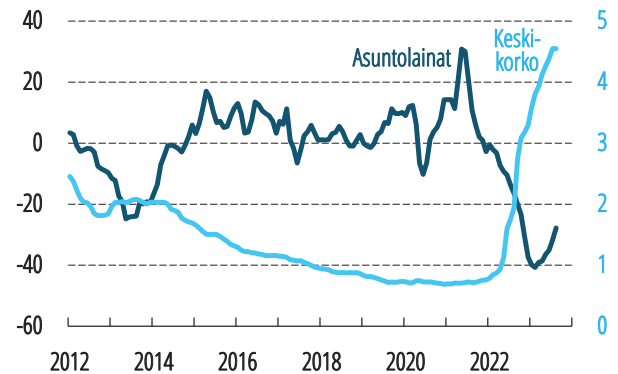
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakentamisen luottamusindikaattori (saldo)

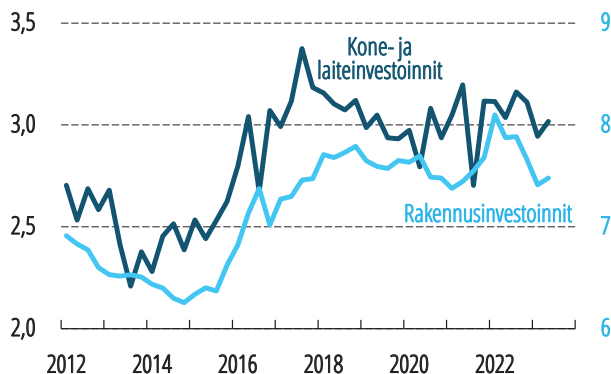
Lähteet: Eurostat, Macrobond.

Kotitalouksien nostamat asuntolainat, 3 kk, summa (vuosimuutos, %)

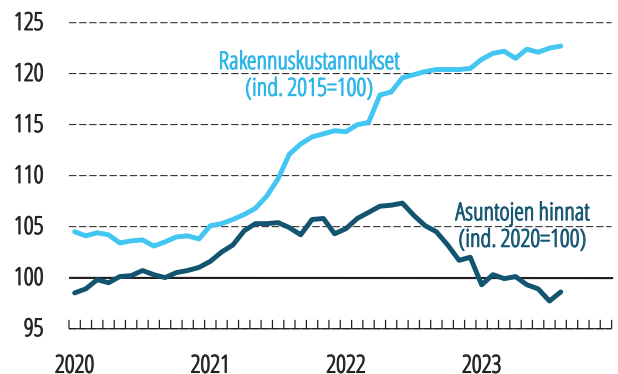
Lähteet: Suomen Pankki, Macrobond.

Rakennus- sekä kone- ja laiteinvestointien määrä, kausitasoitus

Mrd. euroa vuoden 2010 kiintein hinnoin. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennuskustannukset ja asuntojen hinnat

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Ennakoivia indikaattoreita (vuosimuutos, %, ellei toisin ilmoitettu)

	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	3 kk ¹⁾	2022
Investointitavaroiden tuotanto (määrä)	8,6	-4,7	4,8	-2,2	7,4	0,4	9,7
Rakennusaineteoll. tuotanto (määrä)	-5,1	-14,2	-9,7	-13,2	-6,1	-2,9	0,4
Rakennusten aloitukset (m³)	-45,3	-8,5	-25,9	-9,4	-8,4	-6,1	-13,4
Asuinrakennukset	-39,1	-28,7	-25,2	-30,0	18,7	-9,1	-19,0
Muut rakennukset	-48,2	4,1	-26,2	0,8	-20,3	-4,8	4,6
Uudisrakentamisen määrä yhteensä	-10,4	-12,6	-14,2	-15,5	-17,4	-3,6	7,0
Asuntorakentaminen	-16,5	-20,6	-24,5	-28,8	-30,8	-6,4	2,7
Muu talonrakentaminen	-4,8	-5,5	-5,3	-4,2	-6,2	-1,3	-10,6
Rakentamisen luottamusind., saldo²⁾	-17,8	-25,9	-9,0	-25,0	-32,9		

¹⁾ Vuosummaasta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. ²⁾ Eurostat.
Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Tulli, Macrobond.

Investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	Q _t /Q _{t-1} ¹⁾	2022 I-IV ¹⁾	Ennuste (syksy 2023) 2023	2024
Investoinnit yhteensä	1,7	6,2	-0,9	-7,0	-3,6	0,7	3,2	-4,6	1,9
Yksityiset investoinnit	4,3	7,6	-0,1	-1,8	-3,0	-0,3	4,0	-3,0	2,1
Julkiset investoinnit	-10,3	-0,8	-4,2	-29,0	-7,0	6,1	-0,2	-12,0	0,8
Koneet ja laitteet	-4,6	17,5	0,9	-5,8	-0,6	2,5	3,0	-3,0	3,0
Rakennusinvestoinnit	5,4	5,6	-0,7	-9,7	-5,3	0,9	4,9	-6,6	1,3
Asuinrakentaminen	2,5	3,8	-11,2	-11,7	-8,8	-1,4	1,7	-8,5	0,0
Muu talonrakentaminen	3,9	-1,0	1,6	-6,3	-2,9	1,0	2,5	-5,0	2,0
Maa- ja vesirakentaminen	19,4	24,3	21,9	-10,4	0,5	6,8	20,1	-6,0	3,0
Muut investoinnit	-2,9	-2,5	-3,6	0,7	-1,0	-2,2	-1,8	0,0	2,5

¹⁾ Kausitasoitettu %-muutos ed. neljänneksestä. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Bruttokansantuote pysyi ensimmäisellä vuosipuoliskolla edellisvuoden lukemissa

> Metalliteollisuuden tuotanto on vahvassa kasvussa

> Metsäteollisuuden tuotanto on syöksylaskussa

> Hintojen lasku vaikuttaa tilausten arvon vähenemiseen

Tuotannon suhdannekuvaaja antaa liian positiivisen kuvan talouden kehityksestä

Suomen bruttokansantuote markkinahintaan kasvoi viime vuonna 1,6 prosenttia. Etlä arvioi syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että bkt supistuu tänä vuonna 0,3 prosenttia. Ensimmäisellä neljänneksellä bruttokansantuote kasvoi 0,5 prosenttia vuoden takaisesta mutta supistui toisella neljänneksellä 0,6 prosenttia edellisvuodesta. Vielä ennusteen julkistamispäivänä Suomen talous oli supistunut 0,2 prosenttia vuoden alkupuoliskolla. Kansantalouden tilinpidon tuoreimman julkistuksen mukaan bkt pysyikin ensimmäisellä vuosipuoliskolla edellisvuoden lukemissa.

Tällä hetkellä tuotannon suhdannekuvaaja antaa liian positiivisen kuvan bkt:n kehityksestä. Näiden kahden tilastosarjan välinen ero oli tammi-kesäkuussa peräti 0,8 prosenttiyksikköä. Suhdannekuvaajassa ei huomioida tuoteveroja ja tuotetukipalkkioita, vaan se kertoo bruttoarvonlisäyksen kehityksestä. Arvonlisäyksen volyyymi perushintaan kasvoi ensimmäisellä vuosipuoliskolla prosentin edellisvuodesta, mikä melko hyvin vastaa suhdannekuvaajan lukua.

Palvelualojen arvonlisäyksen volyyymi kasvoi tammi-kesäkuussa 2,4 prosenttia ja alkutuotanto 0,5 prosenttia vuoden takaisesta. Teollisuuden tuotanto sen sijaan supistui 0,9 prosenttia ja rakentaminen sukelsi 7,1 prosenttia. Teollisuuden arvonlisäyksen volyyymi nousi vielä ensimmäisellä neljänneksellä, mutta rakentaminen väheni jo vuoden alussa. Tuotannon suhdannekuvaajan mukaan jalostuksen tuotanto väheni myös heinäkuussa.

Teollisuustuotanto supistui heinäkuussa prosentin vuoden takaisesta

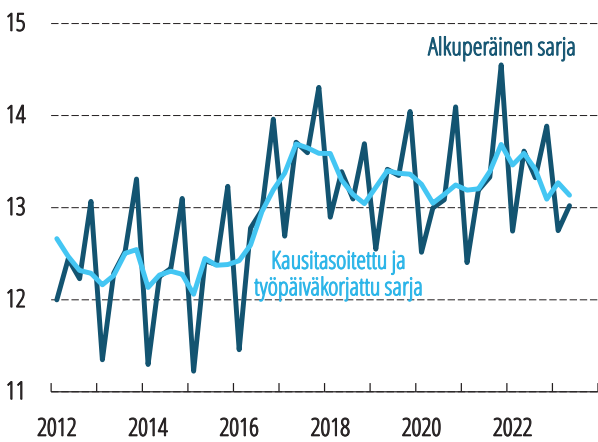
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin alkuperäisen ja kausitasoitettun sarjan mukaan koko teollisuuden tuotanto supistui heinäkuussa 0,7 prosenttia vuoden takaisesta. Työpäiväkorjattuna tuotanto väheni prosentin. Kausitasoitettuna koko teollisuuden tuotanto kuitenkin kasvoi heinäkuussa 1,2 prosenttia kesäkuun lukemista. Energiasektorin 17 prosentin kasvu vuodentakaisesta nosti koko teollisuustuotannon vuosimuutoslukua tuntuvasti. Metalliteollisuus oli vahvassa vajaan 8 prosentin kasvussa, mutta siitä huolimatta tehdasteollisuuden tuotanto jäi kausitasoitettuna 2,7 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Metsäteollisuuden tuotanto on syöksylaskussa, pudotusta vuodentakaiseen verrattuna on lähes 30 prosenttia. Kemianteollisuuden tuotanto on edelleen heikoissa lukemissa supistuessaan vajaat 4 prosenttia viimevuotisesta. Myös pienten toimialojen tuotanto oli laskussa.

Tehdasteollisuuden uusien tilausten arvo väheni kuluvan vuoden heinäkuussa 15 prosenttia edellisvuodesta alkuperäisen tilastosarjan mukaan. Kausitasoitettuna tilausten arvo laski 3,8 prosenttia kesäkuun lukemista. Kemianteollisuuden ti-

laukset laskivat arvoltaan 23 prosenttia vuoden takaisesta ja paperi- ja kartonkivalmistuksen toimialalla ne putosivat 20 prosenttia. Metalliteollisuus sai arvoltaan 11 prosenttia vähemmän tilauksia kuin heinäkuussa vuonna 2022.

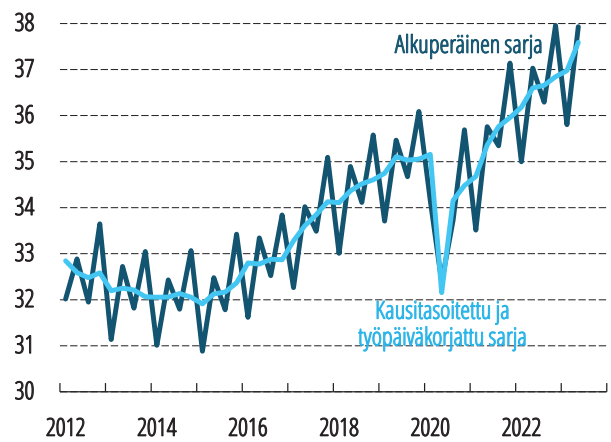
Tammi-heinäkuussa tehdasteollisuuden uusien tilausten arvo jäi 7,7 prosenttia viimevuotista pienemmäksi. Tilausten arvon vähenemiseen vaikuttaa merkittävästi ennen näkemättömän korkeiden hintojen kääntyminen laskuun.

Teollisuuden ja rakentamisen tuotanto (mrd. 2015 euroa)

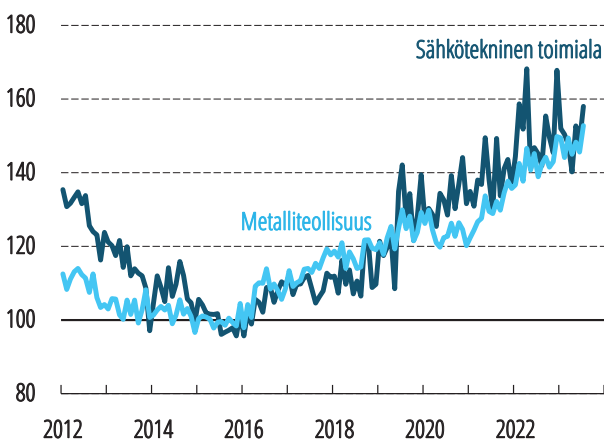
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Palvelujen tuotanto (mrd. 2015 euroa)

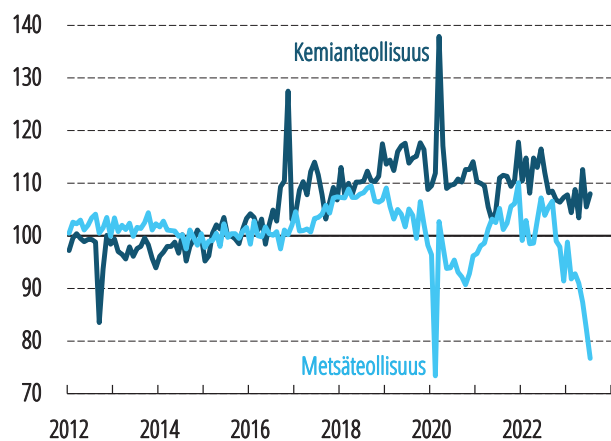
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tuotannon suhdannekuvaaja (vuosimuutos, %)

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	Kum. ¹⁾	Ennuste (syksy 2023) ²⁾ 2023 2024	
Kokonaistuotanto	0,3	1,0	-0,2	1,3	0,9	0,3	0,9
Alkutuotanto	10,9	5,5	-0,2	12,1	2,2	1,9	1,7
Jalostus	-6,0	0,1	-7,6	-4,1	-2,5	-4,2	-1,5
Palvelut	2,6	1,3	3,0	3,2	2,4	1,8	1,7

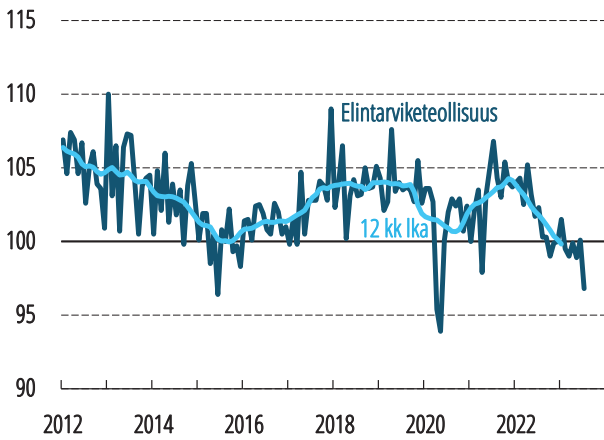
¹⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ²⁾ Arvonlisäys perushintaan.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotannon volyymi-indeksi (ind. 2015=100, vuosimuutos, %)

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2022 ³⁾	Ennuste (syksy 2023) 2023 2024	
Metalliteollisuus	-0,8	4,8	-0,4	7,7	1,2	3,3	3,3	1,0	2,2
Metallien jalostus	8,0	8,1	1,1	12,7	-0,1	6,3	0,6	1,0	4,6
Metallituotteet	-6,0	4,7	4,8	9,7	3,8	4,4	-0,7	2,0	-1,0
Koneet ja laitteet	14,1	1,4	-6,1	8,8	-2,9	8,1	2,9	0,8	1,0
Kulkuneuvot	5,4	-11,9	-6,5	2,8	-9,7	1,9	0,7	-3,6	5,0
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	-16,6	8,2	1,1	8,9	4,8	-0,9	8,3	2,0	2,9
Metsäteollisuus	-7,7	-15,1	-23,2	-26,2	-10,6	-12,8	-9,5	-8,0	5,6
Puutavateollisuus	-9,3	-10,3	-10,7	-28,6	-9,5	-10,1	-8,1	-5,7	0,9
Paperiteollisuus	-7,0	-17,7	-29,5	-27,1	-12,8	-14,7	-10,2	-9,0	7,8
Kemianteollisuus	-9,9	-0,4	-9,4	-3,6	3,0	-5,2	6,5	-2,8	3,7
Elintarviketeollisuus	-5,0	-4,2	-1,6	-5,4	-0,9	-3,2	-0,7	-3,0	1,0
Tevanake-teollisuus	-10,1	-10,4	-4,0	-9,4	0,8	-9,7	-2,6	-7,2	1,1
Muu tehdasteollisuus	-12,5	-11,1	-11,9	-7,0	-2,7	-9,4	0,3	-3,6	0,0
Tehdasteollisuus yhteensä	-4,6	-0,7	-6,2	-2,7	-0,8	-2,1	1,1	-1,8	2,7
Tehdasteoll. pl. sähkö- ja elektr.teoll.	-3,9	-3,7	-9,9	-6,2	-2,2	-3,9	-0,2	-2,5	2,7
Kaivostoiminta ja louhinta	-6,7	-23,9	-17,0	-11,7	-18,3	-9,7	0,5	-4,7	1,1
Sähkö, kaasu ja lämpöhuolto	6,6	13,1	12,6	16,7	10,0	11,1	0,1	1,9	7,2
Koko teollisuus	-3,4	0,2	-5,4	-0,7	-0,3	-0,7	0,9	-1,5	3,2

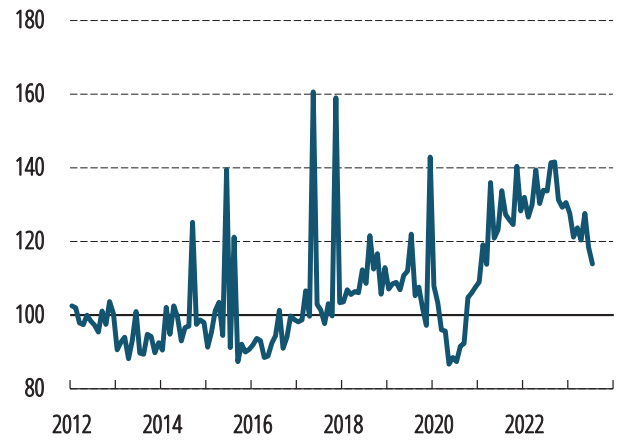
¹⁾ Kausitas. tuotannon kolme viimeistä kuukautta kolmeen edelliseen verrattuna. ²⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ³⁾ Tuotos kansantalouden tilinpidon mukaan. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuuden uudet tilaukset, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kokonaistuotanto ja arvonlisäyksen volyymi toimialoittain (vuosimuutos, %)

	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	2022 I-IV	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Bkt markkinahintaan	3,5	2,7	1,2	-0,7	0,5	-0,6	1,6	-0,3	0,8
Alkutuotanto	-1,0	-3,7	-5,8	-2,0	-4,1	5,4	-3,1	1,9	1,7
Koko teollisuus (B, C, D, E)	0,5	2,2	-1,1	-6,3	1,2	-3,0	-1,3	-3,3	-2,2
Tehdasteollisuus	2,3	1,1	-2,5	-6,1	-0,1	-3,7	-1,5	-3,9	-2,9
Rakentaminen	9,1	6,4	3,7	0,3	-5,5	-8,5	4,6	-7,0	0,9
Palvelut	4,4	3,6	2,7	2,2	2,3	2,4	3,2	1,8	1,7
Bkt muutos ed. nelj.	-0,1	0,7	-0,4	-0,6	0,3	0,6			

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Työttömyys nousut kesällä vähän

> Elokuussa työllisyysaste oli 77,8 prosenttia

> Työttömyysaste oli 7,2 prosenttia elokuussa

> Tehtyjen työtuntien trendi jatkoi laskussa kesällä

Työllisyystilanne edelleen hyvä

Työllisiä oli elokuussa 45 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömiä oli elokuussa 5 000 enemmän viime vuoteen verrattuna. Työllisten määrän trendi kasvoi edelleen vähän.

Tehtyjen työtuntien kuukausihavaintojen pohjalta laskettu trendi oli laskussa elokuussa. Työtuntien trendi oli elokuussa vajaan prosentin alempana kuin vuoden alussa.

Rakennusalan työllisyys ei ole tänä vuonna laskenut enää merkittävästi. Alan tehdyt työtunnit ovat kuitenkin jatkaneet selvässä laskussa. Teollisuuden työllisyyden trendi on kääntynyt laskuun kesän aikana. Kesällä teollisuudessa tehtiin työtunteja edelleen vielä enemmän kuin vuosi sitten. Kaupanalalla työllisyys ei ole enää heikentynyt kesän aikana. Muiden palvelualojen työllisyyden trendin kasvu on hidastunut kesällä.

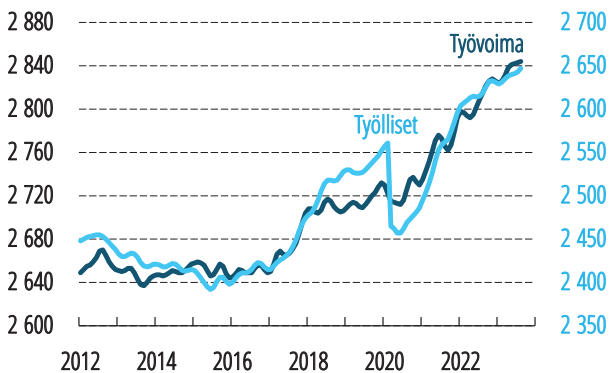
Avoimia työpaikkoja aiempaa vähemmän

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilaston pohjalta laskettu lomautettujen määrän trendi nousi kesän aikana. Lomautettuja on jonkin verran enemmän kuin ennen koronapandemiaa.

Elokuussa TEM:n uusien avointen työpaikkojen määrän trendi laski edelleen. Avoimet työpaikat ovat vähentyneet selvästi viime kesän huipusta, ja niitä on jo hieman vähemmän kuin ennen pandemiaa.

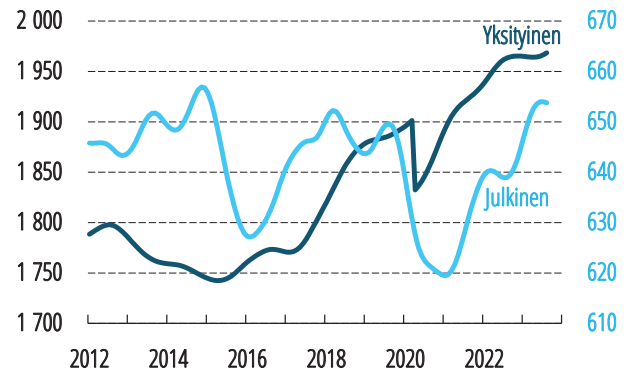
Alkuvuonna pitkäaikaistyöttömien määrä jatkoi laskuaan kesän 2021 huipusta. Kesä-heinäkuussa pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi selvästi. Elokuussa määrä on taas hieman supistunut. Pitkäaikaistyöttömiä on selvästi enemmän kuin ennen pandemiaa.

Työn kysyntä ja tarjonta, trendi (1 000 henkilöä)

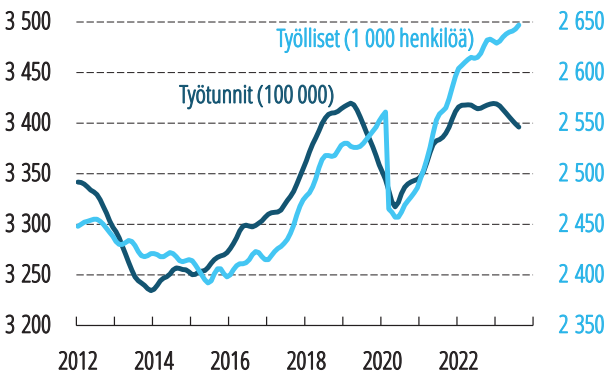
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Yksityisen ja julkisen sektorin työlliset, trendi (1 000 henkilöä)

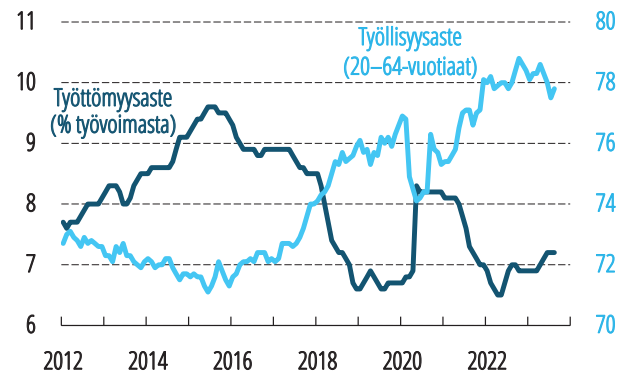
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työlliset ja tehdyt työtunnit, trendi

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työllisyys- ja työttömyysaste (%)

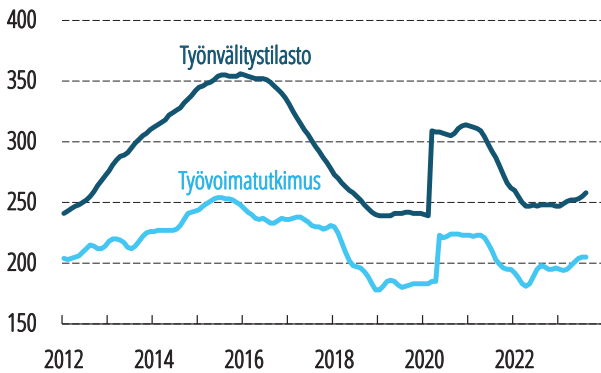

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

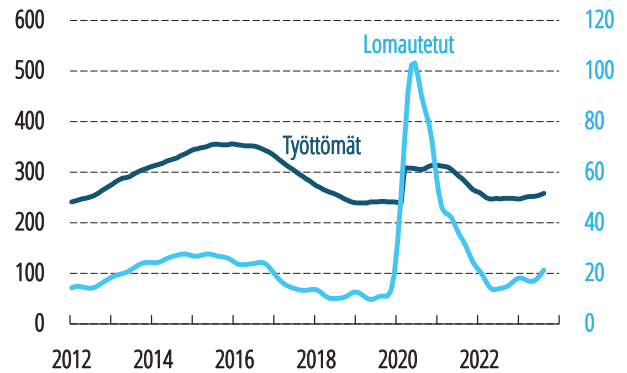
Työllisyyden vuosimuutos sekä työttömyys- ja työllisyysasteet (%)

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	3 kk ¹⁾	2022	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Alkutuotanto	-13,3	7,5	-1,0	-4,3	-5,6	-0,6	5,0		
Teollisuus	5,1	16,3	7,7	-6,5	6,5	1,4	4,0		
Rakennustoiminta	-1,7	0,5	3,5	0,5	-4,6	0,2	-2,2		
Palvelut (sis. kauppa)	0,2	-1,5	-1,3	-2,4	2,0	-0,1	3,7		
Julkinen sektori	1,5	-1,7	1,5	2,1	1,6	0,2	2,9		
Työlliset yhteensä	0,7	1,5	0,3	-2,3	1,7	0,0	2,6	0,1	0,8
Työvoiman tarjonta	1,7	2,8	0,6	-2,0	1,7	0,2	1,6	0,6	0,3
Työttömyysaste, kausitasoitettu sarja	7,0	7,1	7,2	7,2	7,2		6,8	7,2	6,8
Työllisyysaste, kausitasoitettu sarja	78,6	78,3	78,0	77,5	77,8		78,2	77,9	79,0

¹⁾ Vuosisummasta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. Kausivaihtelusta tasoitettuja työllisyyslukuja.
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työttömyys, trendi
(1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö ja Tilastokeskus, Macrobond.

Työttömät ja lomautetut, trendi
(1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö, Macrobond.

Uudet avoimet työpaikat, trendi (1 000 kpl)

Lähde: Työministeriö.

Työpanos (vuosimuutos, %)

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo
Alkutuotanto	-10,5	9,7	2,9	-11,1	-10,2
Teollisuus	-1,1	13,7	6,1	-9,9	11,3
Rakennustoiminta	-12,0	3,4	1,0	1,9	-5,6
Kauppa (sis. majoitus- ja rav.)	-10,6	1,4	-17,0	-5,3	-4,4
Liikenne	-6,7	-4,5	-7,7	7,2	-0,9
Rahoitus, liike-elämää palveleva toiminta	1,2	-5,4	11,1	1,6	0,5
Julk. ja muut yhteiskunnalliset palvelut	0,9	-0,7	1,4	14,9	-1,7
Yhteensä	-3,5	1,3	-0,3	1,5	-0,7

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Inflaation hidastuminen jatkunut odotetusti

> Inflaatio on hidastunut mm. teknisistä syistä...

> ... mutta myös mm. elintarvikkeiden hintojen nousu on hidastunut

> Suurin osa kansallisesta inflaatiosta johtuu koroista

> EU-yhdenmukaistettu inflaatio hidastui syyskuussa kolmeen prosenttiin

Sähkön hintaindeksin uudelleenlaskeminen vaikutti kokonaisinflaatioon

Kuluttajahintainflaatio hidastui elokuussa 5,6 prosenttiin heinäkuun 6,5 prosentista. Noin 0,6 prosenttiyksikköä tästä hidastumisesta oli kuitenkin seurausta Tilastokeskuksen uudelleen laskemasta sähkön kuluttajahintaindeksistä. Sähkön vuosi-inflaatio oli heinäkuussa yhdeksän prosenttia (ja hidastumassa), mutta elokuussa se oli -15 prosenttia. Uusi laskentatapa näkyy inflaatioluvuissa vuoden ajan, kunnes se menee ohitse vuositasoinflaatiota tarkasteltaessa.

Elintarvikkeiden hintojen vuosinousu hidastuu

Elokuussa oli kuitenkin myös todellista inflaation hidastumista. Elintarvikkeiden hintojen vuosinousu hidastui puolitoista prosenttiyksikköä seitsemään prosenttiin kaikkien 3-numerotason tuote-erien avustamana. Huono sato kuitenkin uhkaa muun muassa leivän ja ruokaöljyn hintojen kehitystä jossain vaiheessa, kunhan tuottajahinnat välittyvät kuluttajahintoihin.

Korkojen merkitys suuri

Sähkön hinnan teknisen alenemisen lisäksi asuntolainojen korkojen vuosinousu kuluttajahintainflaatiossa oli korkeimmillaan kesäkuussa, minkä jälkeen se on hieman hidastunut. Nousu oli kuitenkin edelleen elokuussa 257 prosenttia. Markkinakorkojen tasaantuminen näkyy viipeellä asuntolainojen koroissa. Asuntolainojen korkojen osuus kokonaisinflaatiosta oli 2,3 prosenttiyksikköä ja kulusluottojen korkojen osuus 0,8 prosenttiyksikköä, joten yhdessä korkojen vaikutus oli yli puolet koko inflaatiosta.

Liikenteessä yksityisajoneuvojen polttoaineiden hinnat alenivat elokuussa vielä kahdeksan prosenttia vuoden takaisesta. Vuositasolla aleneminen päättyi kuitenkin syksyllä, kun vertailutaso on korkeampi, raakaöljyn maailmanmarkkinahinta on noussut erityisesti tuotantorajoitusten vuoksi, jalostamokapasiteetista on yleisesti pulaa (erityisesti dieselissä) ja euro on hieman heikentynyt dollarin suhteen. Lokakuun vaihteessa maailmanmarkkinahinta kuitenkin aleni.

Suomen yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio hidastui ennakkotietojen mukaan syyskuussa 3,0 prosenttiin elokuun 3,1 prosentista. Samanlainen kehitys nähdään aikanaan kansallisesta indeksistä lasketussa inflaatiossa (pl. korkojen vaikutus). Inflaatio hidastui eniten elintarvikkeiden hinnoissa sekä muissa tuotteissa, joissa mm. sosiaalipalvelujen hinnat alenivat elokuussa. Ne ovat yleensä puolisen vuotta vakaita ja muuttuvat sitten hallinnollisin päätöksin.

Hinnat (vuosimuutos, %)

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	Ennuste (syysy 2023) 2023 2024	
Suomi, kansallinen KHI	7,9	6,8	6,3	6,5	5,6		6,3	1,9
Suomi, harmonisoitu	6,3	5,0	4,1	4,2	3,1	3,0	4,5	1,7
Euroalue, harmonisoitu	7,0	6,1	5,5	5,3	5,2	4,3	5,4	2,6
Tuontihinnat (tavarat)	-3,6	-9,5	-11,9	-13,4	-13,5		-6,6	-3,3
Kotimarkkinoiden perushintaind.	2,5	-3,4	-5,8	-7,0	-7,0		-2,6	-0,7
Rakennuskustannukset	3,1	3,6	2,1	2,2	2,1			
Maatalouden tuottajahinnat	4,5	0,3	-2,0	-4,8				
Brent-raakaöljy, EUR	-22,5	-33,8	-37,6	-29,8	-19,0	-5,5	-19,4	6,7

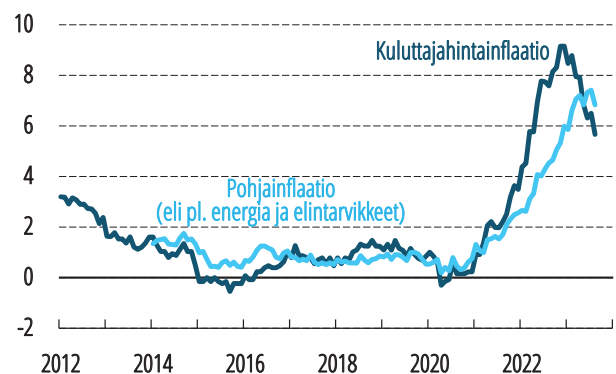
Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Macrobond, Etlä.

Kuluttajahinnat (vuosimuutos, %)

	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo
Kuluttajahintaindeksi	6,8	6,3	6,5	5,6
Elintarvikkeet (13,7 %)	11,1	9,2	8,2	6,8
Alkoholijuomat, tupakka (5,1 %)	5,1	5,3	5,3	4,9
Vaatetus ja jalkineet (3,8 %)	3,7	1,4	2,9	3,2
Asuminen, vesi, sähkö, kaasu (26,3 %)	10,8	11,1	10,7	8,1
Kalusteet, kotitalous- koneet (5,5 %)	7,7	6,4	4,8	4,2
Terveys (5,3 %)	-1,6	-1,8	-2,8	-2,4
Liikenne (13,0 %)	-3,4	-6,3	-3,9	-0,8
Viestintä (2,7 %)	6,4	6,9	6,9	6,4
Kulttuuri ja vapaa-aika (10,2 %)	5,1	6,5	7,6	6,2
Koulutus (0,4 %)	2,2	2,2	2,2	2,2
Ravintolat ja hotellit (6,0 %)	6,7	7,4	7,4	6,7
Muut tavarat ja palvelut (8,3 %)	13,8	14,0	14,1	11,4

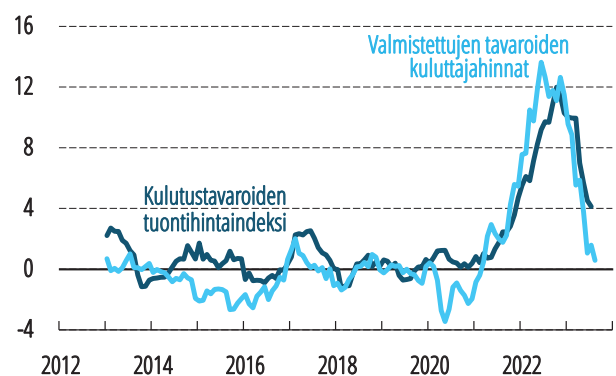
Suluissa indeksipainot 2022. Lähteet: Tilastokeskus, Etlän tietokanta.

Hinnat (vuosimuutos, %)

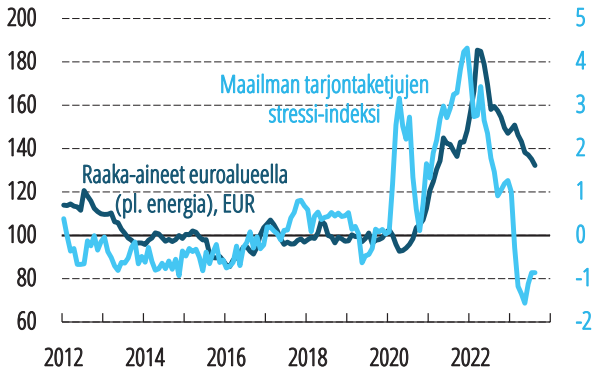
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Kulutustavaroiden tuonti- ja kuluttajahinnat (vuosimuutos, %)

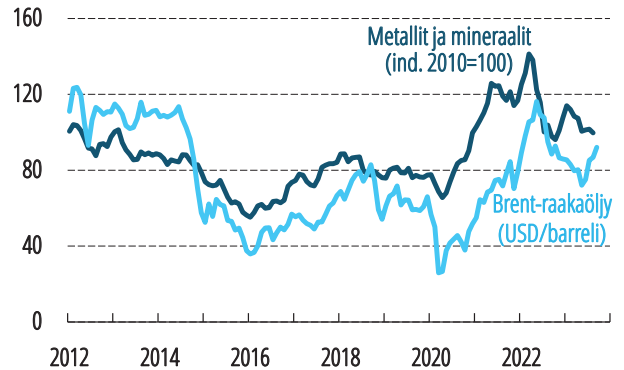
Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlän tietokanta, Macrobond.

Raaka-aineet ja maailman tarjontaketjut

Lähteet: HWWI, Federal Reserve Bank of New York, Macrobond.

Raaka-aineiden hintoja, USD

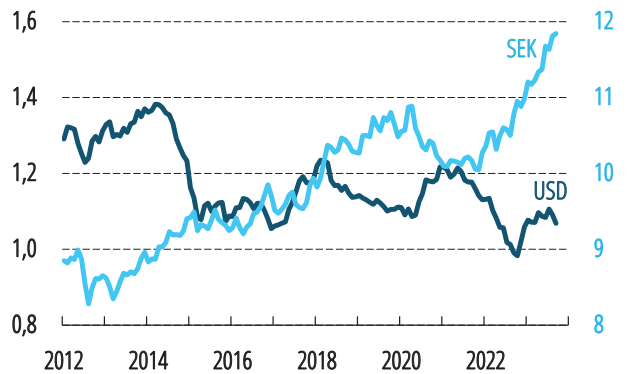
Lähteet: Maailmanpankki, Macrobond. Indeksissä Cu 38,4 %, Al 26,7 %, Fe 18,9 %, Ni 8,1 %, Zn 4,1 %, Sn 2,1 % ja Pb 1,8 %.

Suomen reaalinen efektiivinen valuuttakurssi (ind. 2010=100, laskettu kuluttajahinnoilla)

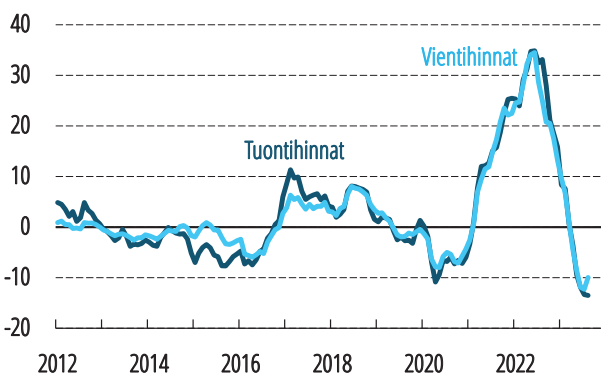
Kun käyrä nousee, valuuttakurssi vahvistuu. Lähteet: BIS, Macrobond.

Valuuttakursseja euron suhteen (kruunu ja dollari)

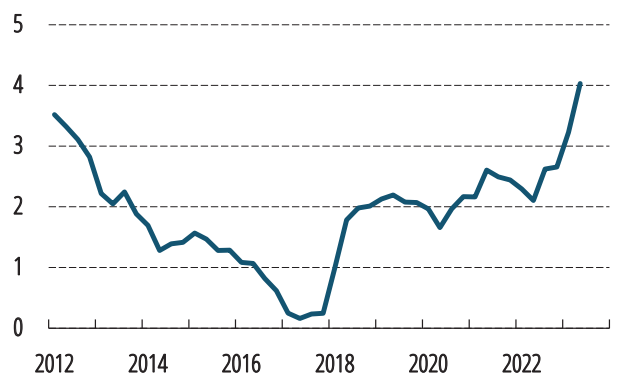
Kun käyrä nousee, euro vahvistuu. Lähteet: EKP, Macrobond.

Hinnat (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nimellinen ansiotasoindeksi (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Valtiontalous huomattavan alijäämäinen alkuvuonna

> Julkinen velka oli 74,6 % suhteessa bkt:een vuoden puolivälissä

> Verotulokertymät elokuussa viime vuoden tasolla

> Valtionhallinto oli alkuvuonna 7,7 mrd. euroa alijäämäinen

Valtiontalouden heikkeneminen jatkui elokuussa. Valtion budjettitaloudelle oli elokuuhun mennessä kertynyt alijäämää jo 5,5 mrd. euroa. Viime vuonna vastaavaan aikaan budjettitalous oli 0,2 mrd. euroa ylijäämäinen. Määritelmältään hieman laajempi valtiontalous sen sijaan oli kansantalouden tilinpidon mukaan jo 7,7 mrd. euroa alijäämäinen jo kesäkuun lopussa.

Valtion menot ovat kasvaneet huomattavasti viime vuotta nopeammin. Eriyisesti valtion maksamat tulonsiirrot ovat kasvaneet, kun soteuudistus lisäsi valtion tulonsiirtoja paikallishallintosektorille, johon juuri vuoden alussa perustetut hyvinvointialueet kuuluvat.

Valtion ja kuntien yhteenlasketut verotulot sen sijaan olivat elokuussa vuodentakaisella tasollaan. Valtion tuloista kasvoivat eniten henkilöasiakkaiden maksamat tuloverot, kun taas yhteisöjen maksamat tuloverot ovat pienentyneet.

Tilastokeskuksen julkaisemista neljännesvuositilastoista käy ilmi, että hyvinvointialueet sisältävä paikallishallinto on alkuvuonna ollut noin 1,7 mrd. euroa ylijäämäinen, eli saman verran kuin sosiaaliturvarahastot, joiden omaisuustulot ovat korkojen noustua kasvaneet. Näin ollen valtion suuresta alijäämästä huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä kokonaisuudessaan oli huomattavasti pienempi.

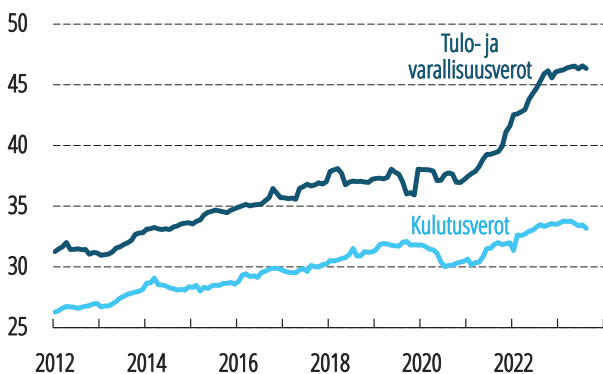
Tilastokeskus tosin huomauttaa, että paikallishallinnon uusien alasektoreiden tiedot tulevat tarkentumaan uusien lähdeaineistojen parantuessa ja vuotta 2023 koskevan vuositilinpidon valmistuessa. Tämän hetken tietoihin liittyy siis epävarmuutta. Tällä hetkellä kuitenkin valtiontalouden alijäämät ovat kutakuinkin yhtä suuria kuin pandemiavuoden 2020 aikana.

Verotulojen ja valtiontalouden kehitys

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	12 kk ²⁾	2022	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Valtion ja kuntien verotulot¹⁾	2,0	-1,8	-6,7	4,7	-7,5	0,9	8,1	1,6	3,6
Välittömät verot	2,2	1,3	-6,1	6,2	-6,6	2,3	10,7	1,8	4,7
Välilliset verot	1,6	-6,5	-7,7	2,4	-8,5	-0,9	4,7	1,4	2,1
Julkisten toimialojen palkkasumma, %-muutos	9,0	9,5	18,4	5,5		7,4	4,1		
Valtiontalous, tulojäämä, mrd. euroa	-0,4	0,5	-3,8	0,0	0,0	-5,5	-5,9		
Budjettitalouden velka, mrd. euroa	145,1	146,4	151,3	151,2	152,6		141,6		

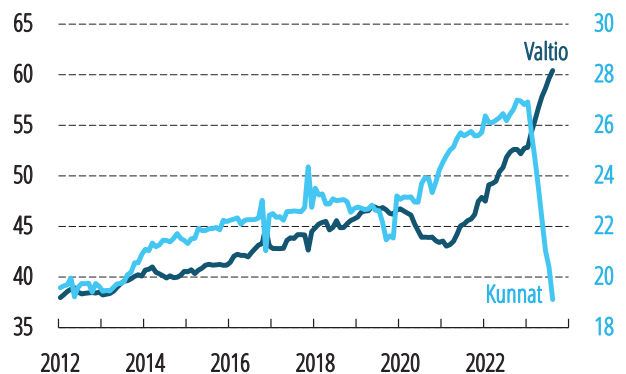
¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ 12 kk liukuvan summan vuosimuutos, %. Lähteet: Verohallinto, Valtiokonttori, Macrobond.

Välilliset ja välittömät verot, 12 kk summa (mrd. euroa)

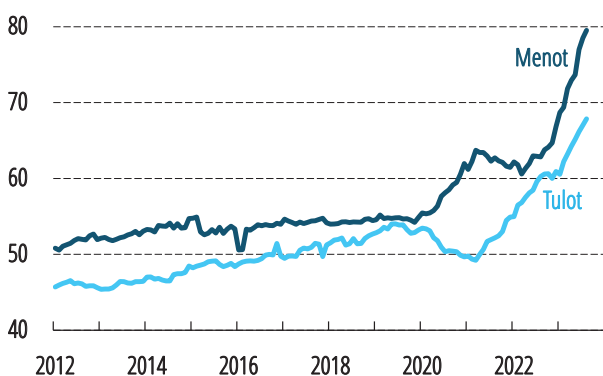
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion ja kuntien verotulot, 12 kk summa (mrd. euroa)

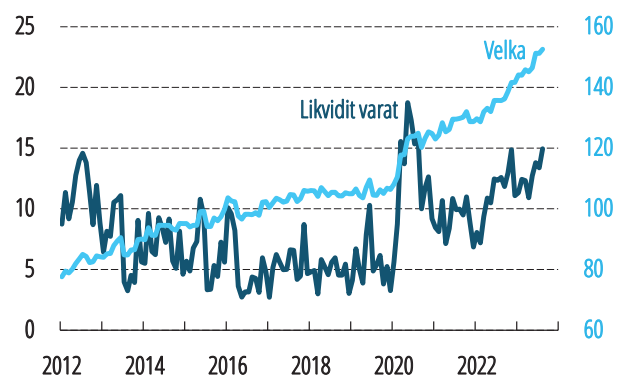
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion tulot ja menot ilman sijoituksia, 12 kk summa (mrd. euroa)

Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Valtion velka ja likvidit varat (mrd. euroa)

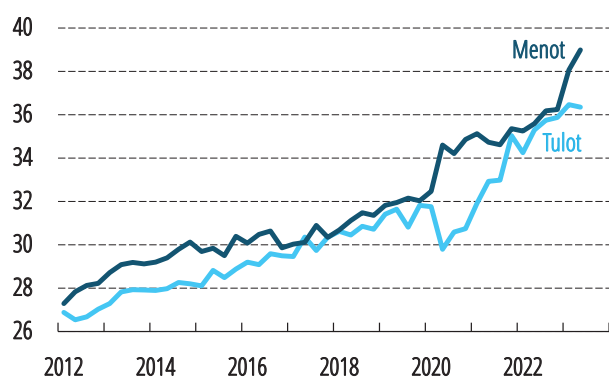
Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Julkisyhteisöjen kulutuksen ja investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	Q _t /Q _{t-1}	2022 I-IV	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Kulutus	2,0	1,9	-0,9	8,8	10,2	2,4	0,8	4,1	0,1
Investoinnit	-10,3	-0,8	-4,2	-29,0	-7,0	6,1	-0,2	-12,0	0,8

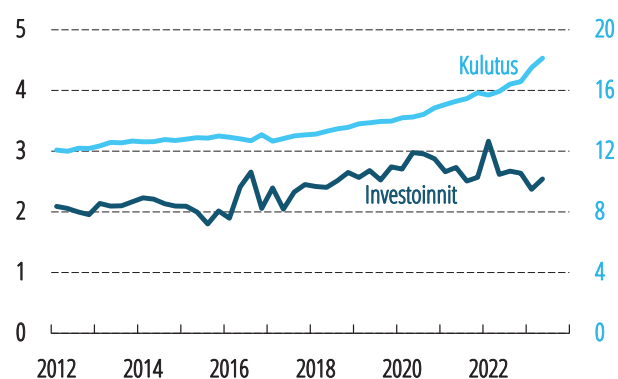
Työpäiväkorjattu. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkisyhteisöjen tulot ja menot, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkinen kulutus ja investoinnit, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Talousennusteet vuodelle 2023 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	Labore 28.09.	PTT 13.09.	SP 20.06.	VM 15.06.	HB 20.09.	Nordea 06.09.	OP 29.08.	Danske 05.09.	Komissio 15.05.	Med	Min	Max
Bkt	-0,3	-0,3	-0,5	-0,4	0,0	0,1	0,0	-0,3	-0,2	0,2	-0,3	-0,5	0,2
Tuonti	-3,4	-3,0	-5,5	-3,0	-1,7	-4,1	-5,2	-5,1	-3,0	-1,3	-3,2	-5,5	-1,3
Vienti	-0,3	0,3	-0,7	0,1	1,1	-1,0	-1,1	-2,6	-0,5	1,6	-0,4	-2,6	1,6
Kulutus	1,2	0,5	0,3		0,3	1,9		0,1	0,8		0,5	0,1	1,9
Yksityinen	-0,2	-0,2	-1,4	-0,4	-0,2	-0,5	-0,2	-1,0	-0,2	0,1	-0,2	-1,4	0,1
Julkinen	4,1	1,9	4,0	2,6	1,2	7,0	7,5	2,5	3,0	1,3	2,8	1,2	7,5
Investoinnit (SP: yksityiset)	-4,6	-2,1	-6,2	-5,8	-1,7	-6,1	-5,3	-3,5	-5,0	-0,1	-4,8	-6,2	-0,1
Varastojen muutos (kontr.)	-1,4			-1,0						-1,5	-1,4	-1,5	-1,0
Kokonaiskysyntä	-1,2	-1,2			-0,5						-1,2	-1,2	-0,5
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	6,3	6,1	5,7	5,9	5,9	6,2	6,4	6,5	6,5	4,8	6,2	4,8	6,5
Työttömyysaste, %	7,2	6,9	7,3	7,2	7,0	7,1	7,2	7,1	7,2	7,1	7,2	6,9	7,3
Ansiotaso	4,1	5,0	4,8	4,5	4,8	4,6	4,0	4,5	4,0		4,5	4,0	5,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	-1,4				-0,4	-1,5					-1,4	-1,5	-0,4
Vaihtotase / bkt, %	-2,2		-1,3	-1,6	-1,6	-1,0	-1,8	-2,0	-1,4	-1,9	-1,6	-2,2	-1,0

Talousennusteet vuodelle 2024 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	Labore 28.09.	PTT 13.09.	SP 20.06.	VM 15.06.	HB 20.09.	Nordea 06.09.	OP 29.08.	Danske 05.09.	Komissio 15.05.	Med	Min	Max
Bkt	0,8	0,8	0,5	0,9	1,4	0,7	0,0	0,0	0,8	1,4	0,8	0,0	1,4
Tuonti	5,9	0,8	1,3	1,9	3,5	2,2	-0,7	-1,1	1,5	2,2	1,7	-1,1	5,9
Vienti	7,1	0,8	1,7	2,4	4,1	2,4	-1,4	-1,5	1,5	3,6	2,1	-1,5	7,1
Kulutus	0,6	0,7	0,8		1,0	0,8		0,3	0,8		0,8	0,3	1,0
Yksityinen	0,9	1,0	0,4	0,8	1,3	0,7	0,2	0,0	1,0	1,2	0,9	0,0	1,3
Julkinen	0,1	0,0	1,5	1,1	0,3	1,0	1,7	1,0	0,5	0,2	0,8	0,0	1,7
Investoinnit (SP: yksityiset)	1,9	1,0	0,2	-1,3	1,9	0,9	-0,4	-1,1	1,0	0,4	0,7	-1,3	1,9
Varastojen muutos (kontr.)	-0,5			0,1						0,0	0,0	-0,5	0,1
Kokonaiskysyntä	2,3	0,8			2,0						2,0	0,8	2,3
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,9	2,4	2,8	1,4	2,4	2,3	2,1	2,7	2,3	2,1	2,3	1,4	2,8
Työttömyysaste, %	6,8	6,7	8,5	7,1	6,8	7,2	8,0	7,4	7,0	6,8	7,1	6,7	8,5
Ansiotaso	3,6	4,0	3,3	3,6	3,6	4,0	3,5	3,5	3,4		3,6	3,3	4,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	3,1				1,4	2,0					2,0	1,4	3,1
Vaihtotase / bkt, %	-1,3		-0,9	-0,9	-1,4	-0,8	-1,1	-1,9	-1,0	-1,2	-1,1	-1,9	-0,8

Talousennusteet vuodelle 2025 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	Labore 28.09.	PTT	SP 20.06.	VM 15.06.	HB 20.09.	Nordea 06.09.	OP 29.08.	Danske Komissio	Med	Min	Max
Bkt	1,2	1,7		1,5	1,9	1,8	1,5	1,2		1,5	1,2	1,9
Tuonti	3,3	1,7		3,3	4,1	3,2	2,4	2,5		3,2	1,7	4,1
Vienti	3,6	1,9		2,8	3,7	3,0	2,4	1,0		2,8	1,0	3,7
Kulut	0,8	0,9			1,4	1,3		0,5		0,9	0,5	1,4
Yksityinen	1,2	2,0		1,1	1,9	1,6	1,0	0,5		1,2	0,5	2,0
Julkinen	0,0	-1,2		0,4	0,6	0,5	1,6	0,5		0,5	-1,2	1,6
Investoinnit (SP: yksityiset)	2,2	3,7		2,6	4,4	3,6	2,4	3,5		3,5	2,2	4,4
Varastojen muutos (kontr.)	0,0			0,0						0,0	0,0	0,0
Kokonaiskysyntä	1,8	1,7			2,6					1,8	1,7	2,6
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,5	1,8		1,1	1,6	2,0	1,4	2,1		1,6	1,1	2,1
Työttömyysaste, %	6,4	6,7		7,0	6,6	6,8	7,4	7,4		6,8	6,4	7,4
Ansiotaso	3,3	4,0		2,6	3,3	3,0	3,0	3,0		3,0	2,6	4,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	2,4				2,0	2,5				2,4	2,0	2,5
Vaihtotase / bkt, %	-1,1			-1,0	-1,6	-0,7	-0,7	-2,5		-1,1	-2,5	-0,7

ETLA

**Elinkeinoelämän
tutkimuslaitos**

ETLA Economic Research

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki

